

Χίος. Ἡ λ. οὐσ. κατὰ θηλ. καὶ οὐδ. γέν. ὡς τοπων. πολλαχ.
2) Ὁ ἀπολήγων εἰς προεξοχὰς ὀξείας καὶ αἰχμηρὰς ὡς
ἀκάνθας Θράκ. (Μυριόφ.) || Ἄσμ.

Ποῦ νὰ βρω πέτρο ἀγκαθερὴ νὰ βάλω προσκεφάλι;
τὸ τί τρανάζει τὸ κορμὶ τὰ φταίει τὸ κεφάλι

Συνών. ἀγγριφωνωτός, ἀγγριφωτός. 3) Οὐσ.,
ἀκανθόχοιρος Βιθυν.

ἀγκαθεῶνας ὁ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. ἀγκαθεῶνας Πε-
λοπν. (Μάν. Οἰτυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι καὶ τῆς περιεκτικῆς καταλ.
-εῶνας.

Τόπος πλήρης ἀκανθῶν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγκαθεῶνας 15.
Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.

ἀγκάθι τό, κοιν. καὶ Καππ. (Σινασσ.) Πόντ. (Οἶν.)
ἀγκάθιν Πόντ. (Οἶν.) ἀγκάθ-θιν Λυκ. (Λιβύσσ.) Κύπρ.
ἀγκάθ-θιν Μεγίστ. ἀγκάτ-τιν Κύπρ. ἀγάτ-τι Ἀπουλ.
ἀγάθι πολλαχ. ἀγκάθ' Β.Εὔβ. Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. (Ἀδρια-
νούπ.) Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Μακεδ. (Βογατ. Πάγγ. κ.ά.)
Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) κ.ά. ἀγάθ' Θεσσ. ἀγάθ'
Θεσσ. Θράκ. (Αἰν. κ.ά.) Κυδων. Λέσβ. Πάρ. (Λεῦκ.)
Προπ. (Κύζ.) Σάμ. κ.ά. ἀγκάτ' Καππ. (Φερτ.) ἀγκάφ'
Καππ. (Ἀραβάν.) ἀγκάζ' Καππ. ἀκάθ-θιν Καλαβρ.
(Μπόβ.) ἀκάθ-θιν Σύμ. ἀκάθ-θιν Σύμ. ἀκάτ-τι Σύμ.
ἀκάτι Ἀπουλ. (Καλημ.) ἀκάτ-θιν Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀκάφ-
φι Καλαβρ. ἀγκάθ-θιν Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀγάσι Σέριφ.
ἡγκάθ-θιν Κύπρ. ἀχάντιν Πόντ. (Κερασ. Οἶν. κ.ά.)
ἀχάντ' Πόντ. (Ὀφ.) ἀχάντ' (Κοτύωρ. Κρώμν. Ὀφ. Σάντ.
Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἡχάντιν Πόντ. (Κολων.) ἡχάντι
Πόντ. (Σινώπ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀκάνθιν ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀκάνθιον. Περὶ
τοῦ γκ ἀντὶ τοῦ κ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀγκίστρι, ἀγκύλη
κτό. πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 6 (1894) 143 καὶ ΜΝΕ 2, 139
καὶ 502. Ὁ τύπ. ἀχάντιν οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀγκάθι ἢ ἄλλου
τινὸς τύπ., ἀλλ' ἀνεπτύχθη αὐτοτελῶς ἤδη ἀπὸ τῶν μεσν.
χρόνων. Πβ. Εὐσταθ. Ἰλ. 468,30 «τὰ γοῦν ἀκάνθια ἀχάν-
τιά τινές φασιν ἐφών ἀνδρῶν» καὶ 746,19 «ἔστι δέ μέχρι
καὶ νῦν ἀκοῦσαι πολλοὺς τῶν ἀγροίκων οὕτω καὶ τὰ
ἀκάνθια ἀχάντια λέγοντας».

1) Ἡ ὀξεία καὶ βελονοειδὴς ἀπόφυσις εἰς τὰ φύλλα ἢ
τοὺς κλώνους ἢ τὸν κορμὸν φυτοῦ, γενικώτερον δὲ πᾶν
ἀκανθῶδες φυτόν, ἄκανθα κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.)
Καλαβρ. (Μπόβ. κ.ά.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σίλατ.
Σινασσ. Φερτ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Κρώμν.
Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Μ' μπηκι ἐν'
ἀγκάθ' ὅς τὸν ποδάρι μ' Αἰτωλ. Πάτ'σα ἡνα ἀγκάθι Σινασσ.
Ἡ τρανταφυλλεῖα ὅει ἡγκάθκια Κύπρ. Ἐσέβεν τ' ἀχάντ' ὅς
ποδάρι ἂν' (ἐνεπήχθη ἢ ἄκανθα εἰς τὸν πόδα του) Κοτύωρ.
Τραπ. Χαλδ. Τ' ὁρμάν' ὅλον ἀχάντᾱ καὶ τριβόλᾱ ἐγομῶθεν
(τὸ δάσος ἐπληρώθη ὁλόκληρον ἀπὸ ἀκάνθας καὶ τριβό-
λους) Τραπ. || Φρ. Ἀγάθι τό ἡχει καμωμένο (τὸ ἔχει λεπτύνει,
ὀξύνει πολὺ εἰς τὸ ἄκρον, ὡς λ. χ. ὅταν στρίβῃ τις τὸν
μύστακα) Κρήτ. Κακὸ ἀγκάθι (ἢ παρωνυχὶς) Ζάκ. Τὸν ἔκαμε
κι ἄλωνίξε ἀγκάθια (ἐπὶ τοῦ αὐστηρῶς τιμωρουμένου ὡς ὁ
ἀναγκαζόμενος νὰ ἄλωνιζῇ ἀκανθώδη χόρτα καὶ ὑποκεί-
μενος εἰς τοὺς νυγμοὺς καὶ τὰς λοιπὰς σοβαρωτέρας ἐνο-
χλήσεις τῶν ἀκανθῶν) Πελοπν. (Λακων.) Ἀχάντᾱ καὶ τριβόλᾱ
(ἐπὶ παντοειδῶν ἀκανθῶδων καὶ ἀχρήστων χόρτων καὶ
μεταφ. ἐπὶ μεγάλων καὶ δυσυπερβλήτων ἐμποδίων, τὰ ὅποια
συναντᾷ τις εἰς ἐπιχειρήσιν του) Τραπ. Χαλδ. Ἀχάντιν ἐγέ-

νομουν ὅς σ' ὀμμάτᾱ τ' (ἄκανθα ἔγινε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς
του, ἤτοι φθονεῖ βλέπων με εὐτυχοῦντα) Κερασ. Ἀχάντιν
γίνεται ὅς τῇ δουλείᾳ μ' (εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἤτοι παρου-
σιάζεται ὡς πρόσκομμα εἰς τὴν ἐργασίαν μου) αὐτόθ.
Σ τ' ἀγκάθι στέκω (ζητῶ ἀφορμὴν πρὸς φιλονικίαν)
Πελοπν. Κάθομαι ὅς τ' ἀγκάθια (εἶμαι ἀνυπόμονος, ἀνήσυ-
χος ὡς πρὸς τὴν αἰσίαν ἐκβασιν ὑποθέσεώς τινος) Ἡπ.
κ.ά. Ἀγκάθια ἔχει ὁ κῶλός του (ἐπὶ τοῦ μὴ καθημένου
ἡσύχως, ἀλλὰ διαρκῶς κινουμένου) Ζάκ. Πελοπν. (Δημη-
τσάν.) κ.ά. Στέκουμι ὅς τ' ἀγκάθια (εἶμαι ἔτοιμος πρὸς
ἀναχώρησιν ἢ εἶμαι πολὺ βιαστικός) Αἰτωλ. Ἐχ' κι αὐτὸς
τ' ἀγκάθι τ' (τὴν ὁδύνην, λύπην) αὐτόθ. Τοῦ ἡχα ἀγάθ'
ὅς τ' γαρδιά (μὲ ἔθλιβε, μὲ ἐλύπει πολὺ) Κυδων. Μοῦ κατσε
ἀγκάθι (ἐπὶ τοῦ προξενούντος διαρκῇ ἐνόχλησιν ὡς ἡ
εἰσερχομένη πού τοῦ σώματος καὶ μὴ δυναμένη εὐκόλως
νὰ ἐξαχθῇ ἄκανθα) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Εἶν' ἐν' ἀγκάθι!
(ἐπὶ ἀνθρώπου φιλέριδος, ὀχληροῦ, κακοῦ) πολλαχ. Διαό-
λον ἀγάθια (ἐπίβουλοι καὶ μοχθηροὶ ἄνθρωποι) Κεφαλλ.
|| Παροιμ. Ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο κι ἀπὸ ρόδο βγαίνει ἀγκάθι
(ὡς ἐκ τῶν ἀκανθῶν βλαστάνει τὸ ρόδον καὶ παρὰ τὸ ρόδον
ἢ ἄκανθα, οὕτω καὶ ἐκ τῶν πονηρῶν γονέων γεννῶνται
χρηστὰ τέκνα καὶ τάνάπαλιν ἐκ χρηστῶν γονέων ἀνάξιοι
τούτων υἱοί. Πβ. ἀρχ. παρὰ Πλουτάρχ. Περὶ τοῦ ἀκούειν
44 Ε «ὡς ἂν ἔχινόποδας καὶ ἀνὰ τρηχεῖαν ὄνωνιν | φύον-
ται μαλακῶν ἄνθεα λευκοῖων») πολλαχ. Τὸ καμάρι τοῦ
χωροῦ καὶ τ' ἀγκάθι τοῦ σπιτιοῦ (ἐπὶ ἀνθρώπου καλῶς φερο-
μένου μὲν πρὸς τοὺς ξένους, κακῶς δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους)
Πελοπν. (Κορινθ.) Τ' ἀγκάθι ἀπὸ μικρὸ ἀγκελώνει (ὅτι ὁ
πονηρὸς ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας ρέπει εἰς τὸ κακόν) Πελοπν.
(Πύργ.) Καλουκίρ' τὸ ἀγκάθ', χειμονιᾶτ' κον μαρούλ' (ἐπὶ
ὀπωρικοῦ μὴ τρωγομένου εἰς τὸν καιρὸν τῆς παραγωγῆς
του) Αἰτωλ. Ἀς μὴ κρατῇ ἡ μαννούλλα μ' κι ἂς μὴ κρατῇ
ὅς τ' ἀγκάθια (ἢ στοργὴ τῆς μητρὸς ἐξαφανίζει πᾶσαν
δυσάρεστον ἐντύπωσιν) αὐτόθ. Ἐβγήκε τ' ἀγκάθι ἀπὸ τὸ
χωράφι (ἐπὶ πονηροῦ ἀνθρώπου ἐκλιπόντος) Πελοπν.
(Λάστ.) Ἐβγαλε τ' ἀγκάθι ἀπὸ τὸ χωράφι (ἐξεδικήθη τιμω-
ρήσας τὸν κακόν) Δημητσάν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἡπ.
Κρήτ. Μῆλ. β) Πληθ. ἀγκάθια, τὰ βελονοειδῆ φύλ-
λα τῆς ἐλάτης Αἰτωλ. γ) Τὸ φυτὸν σκόλυμος ὁ Ἰσπα-
νικός (scolymus Hispanicus) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων
(compositae) ἀγν. τόπ. δ) Τὸ φυτὸν κνίδη ἢ διοίκιος
(urtica dioeca) τῆς τάξεως τῶν κνιδωδῶν (urticaceae)
Πόντ. (Σινώπ.) Συνών. τσουκνίδα. ε) Ἀγκάθι
βόιδινο, τὸ φυτὸν ὄνωνις ἢ ἀκανθώδης (ononis spinosa)
τῆς τάξεως τῶν ἐλλοβοκαρπῶν (leguminosae) ΘΧελδράιχ
24. Συνών. ἄωννίδα. ς) Ἀγκάθι βαφῶν, τὸ ἀκαν-
θῶδες φυτὸν δίψακος ὁ γναφευτικός (dipsacus fullonum)
τῆς τάξεως τῶν διψακωδῶν (dipsacaceae) ΘΧελδράιχ
45. ζ) Ἀκάθιν τοῦ Χριστοῦ, τὸ φυτὸν ἀτρακτυλὶς ἢ
λευκόκαυλος (carthamus leucocaulos) τῆς τάξεως τῶν
συνθέτων (compositae) ὀνομασθέν οὕτω ἐκ τοῦ ἀκανθί-
νου στεφάνου τοῦ Χριστοῦ (κατὰ τὴν παράδ. πολλῶν
ἀκανθῶν ὁ χυμὸς εἰκονίζει τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ) Σύμ.
Συνών. σταυραγκάθι. η) Μάγισσας ἀχάντιν, τὸ φυτὸν
κίστος ὁ ἐλελισφακόφυλλος (cistus salvifolius) τῆς τά-
ξεως τῶν κιστωδῶν (cistaceae), τοῦ ὁποίου περιαιροῦντες
τὸν φλοιὸν κατὰ τὸν Μάιον μῆνα κατασκευάζουν σταυροὺς
ὡς ἀποτρόπαια τῆς τῶν μαγισσῶν ἐπηρείας Πόντ. (Κερασ.)
θ) Θριξ ἀκανθώδης Πόντ. (Κερασ.): Σοιράχαντον ἀχάντᾱ
(ἀκανθοχοῖρου ἀκανθώδεις τρίχες). ι) Σάρωθρον ἐκ
θάμνου ἀκανθώδους Πόντ. (Κερασ.): Νὰ δᾶκομπῶ καὶ
ἀχάντιν κ' ἔχω (θὰ σαρώσω καὶ σάρωθρον δὲν ἔχω). ια)

